

באתי לגני י אחותי כלה, ומביא בעל ההילולא מאמר המדרש, לגני לגנוני למקום שהי עיקרי בתחלה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, ואח"כ הנה אדם הראשון ע"י חטא עה"ד סילק את השכינה מהארץ לרקיע, ואח"כ בדורות שלאח"ז שעברו על ציווי הוי' נסתלקה השכינה מרקיע לרקיע עד לרקיע השביעי. ואח"כ באו צדיקים אבות העולם וכו' והורידו את השכינה מרקיע השביעי מלמעלה למטה, מרקיע לרקיע, עד שבא השביעי שהוא משה רבינו, וכל השביעין חביבין, והוריד את השכינה מרקיע הא' לארץ. וזו היתה הכוונה שתהי' השכינה במקום שהי עיקרי בתחלה, שיחזור להיות עיקר שכינה בתחתונים. וזהו מ"ש וישכנו לעד עלי, שצדיקים, ועמך כולם צדיקים, ענינם ועבודתם הוא וישכנו לעד עלי היינו לעשות דירה לו ית' בתחתונים, וזהו ע"י אתכפיא ואתהפכא ס"א, שעי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, והיינו יקרא דקוב"ה שהוא בכולהו עלמין בשוה, ובאופן של אסתלק, והוא גילוי אור הסובב כל עלמין, שהוא בכל העולמות בשוה. וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בהמשכן ומקדש, ובתוכם הוא ג"כ כמרז"ל בתוך כל אחד ואחד מישראל אשר ענינם הוא שהם משכינים, ובלשון הפסוק וישכנו לעד עלי, שכינתו למטה. ולכן במקדש ומשכן, אשר ענינם הוא לעשות ושכנתי, ה"ע עיקר עבודתם בקרבנות וקטורת, וכהלשון רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס, וגם אשר נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, וזה נמשך למטה. ולכן הי' המשכן בנוי מעצי שטים ואיתא במדרש ששטים מלשון שטות, לפי שצריכים להפוך שטות העולם ולעשות מזה קרשים למשכן. דהנה קרש אותיות שקר וכמו שמפרש בארוכה בהמשך המאמר, שאותיות ק' ר' ש' (מתיבת קרש) רומזים על ענינם למעלה וענינם בעבודת האדם, וע"י שעושים משקר העולם קרשים למשכן, שזה נעשה מעצי שטים (מל' שטות, כנ"ל), אז נעשים נצבים ועומדים (עצי שטים עומדים) כענין העמודים, המחברים מעלה ומטה עם מעלה, עד שנעשים כאחדים, שזה נעשה ע"י שטות דקדושה, היינו ע"י העבודה שלמעלה מטעם ודעת.

ומבאר בהמאמר, שעבודה זו נעשה ע"י ישראל, ולכן נקראים בשם צבאות ה'. וממשיך לבאר ענין הצבא, שענין הצבא ה"ה שעל ידם יוצאים במלחמה לנצח המלחמה, הרי רואים למטה במלכותא דארעא שענין הנצחון נוגע להמלך ביותר וביותר, עד שאפילו האוצרות שאצרו אבותיו ואוצר גם הוא, שהם יקרים כ"כ עד שאין מראים אותם אפילו, ועאכו"כ שאין נותנים אותם, ומ"מ בשביל נצחון מלחמה הוא פותח ומבזבז אוצרות אלו, ונותן האוצרות ע"י פקידי החיל לאנשי הצבא, צבאות הוי', כדי לנצח במלחמה. וכדי לבאר ענין האוצר למעלה, מקדים מ"ש בזהר ובתקו"ז דאור א"ס הוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית (ומסיים

אח"כ בהמשך, שהענין דלמעלה עד אין קץ הו"ע האוצר). ולהבין בהרחבה ובעמקות גודל הענין דלמעלה עד אין קץ (ענין האוצר), מבאר בפרקים הקודמים (וביאוריו) גודל הענין דלמטה עד אין תכלית, שהוא הענין דאוא"ס כמו שמתפשט למטה, ועד אין תכלית, ובאופן שבכ"מ שהוא, עד בהמטה מטה, הוא באופן של אוא"ס. שמזה מובן גודל הענין שבזה. ע"כ התוכן די"ד פרקים הראשונים.

ב) ועתה מתחיל לבאר הענין דלמעלה עד אין קץ שזהו עוד למעלה מהענין דלמטה עד אין תכלית, ומסיים (כנ"ל) שזהו"ע האוצר (למעלה עד אין קץ), וג"ז נותנים לאנשי הצבא, ולא נתינה רגילה בלבד, אלא באופן של בזבז, שמזה מובן עד כמה נוגע ענין הנצחון במלחמה ושזה נוגע להמלך בעצמו. ומבאר בפרק חמשה עשר, אחר שביאר הענין דלמטה עד אין תכלית, דכשם שהענין דלמטה עד אין תכלית הוא באוא"ס, הנה כמו"כ הענין דלמעלה עד אין קץ הוא ג"כ באוא"ס. וע"ד המבואר בהענין דלמטה עד אין תכלית שזהו המשכה למטה מטה, כמו"כ מובן בהענין דלמעלה עד אין קץ, שהוא מה שאוא"ס נמשך (ציט זיך) למעלה מעלה עד אין קץ, אלא שהוא באופן של מעלה ועילוי והעלם, שהוא בהעלם אחר העלם ועילוי אחר עילוי (ובכ' אופנים כמבואר בהמאמר) בבחי' העדר האור והעדר הגילוי.

וביאור הענין הוא דהנה לכאורה צ"ל, בשלמא הענין דלמטה עד אין תכלית מובן, שהרי אוא"ס בעצם הוא כמו שהוא לפנה"צ, א"כ מובן גודל הענין שנמשך למטה, עד שאין למטה הימנו, שזהו (למטה מטה עד) אין תכלית לגבי הענינים כמו שהם לפנה"צ. אבל לכאורה אין שייך לבאר הענין של למעלה מעלה עד אין קץ דזה קאי על אוא"ס, דהרי בלא"ה הוא למעלה מהצמצום, וא"כ מהו זה שאומרים שאוא"ס הוא למעלה מעלה עד אין קץ. וע"ז מבאר, שהענין דלמעלה מעלה עד אין קץ הוא, שהוא בבחי' עילוי והעלם האור, ובהעלם אחר העלם עד אין קץ. וכתורת הבעש"ט (שנדפס בכתר שם טוב ²) על מ"ש בראשית ברא אלקים את, שבראשית פי' התרגום (יונתן) בחוכמתא (שז"ע ראשית), והו"ע אות אל"ף, שהקב"ה (אלקים) נתעלם ונתלבש בהאל"ף, ואחר שנתלבש באות אל"ף, (שזהו תיבת בראשית כנ"ל) נתלבש האל"ף באות בי"ת וכו' וזהו בתיבת את (וכמ"ש בראשית, א, ברא אלקים את שהו"ע האותיות מאל"ף עד תי"ו), שכשנתלבש בהאל"ף אז ברא אצילות, ואח"כ ע"י התלבשות והעלם אחר העלם באות בי"ת ברא עולם הבריאה, ואח"כ נתלבש באות גימ"ל עד אות תי"ו, שז"ע ת' העלמות, ת' עלמין, שנבראו ע"י התלבשות באת (ת' אותי) ואח"כ עוד למטה מזה נתלבש עוד בהעלם אחר העלם, עד שנבראו תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, עלמין דקליפין, שכ"ז נעשה ע"י אלקים, שזה ענין הגבורה והצמצום. ומזה מובן, שהוא למעלה ובעילוי עד אין קץ, דכמו שאוא"ס הוא בגילוי לפנה"צ עד שהוא ממלא כל המציאות (וכמו שמבאר אח"כ בהמאמר), הנה אח"כ הוא עצמו מתלבש בהעלם אחר העלם ועילוי אחר עילוי, עד שנעשה העלם האור, וכמו שמבאר (בהמאמר) אח"כ שסילוק אורו על הצד, שז"ע העדר האור (סילק אורו) וגם העדר הגילוי, שגם במקום שהוא נמצא הוא נמצא שלא בגילוי. וזהו

מה שע"י הענין של העלם אחר העלם הוא מבאר הענין דלמעלה מעלה עד אין קץ, שהוא בדוגמת משנת"ל בלמטה מטה עד אין תכלית.

(ג) ומבאר שהעלם זה הוא לא באופן שהוא רק בהעלם ואינו שייך לגילוי (שירגישו אותו), אלא כמוכּן מתורת המגיד (ברמזי תורה פ' בהעלותך³) עה"פ⁴ עשה לך שתי חצוצרות כסף, ומבאר שם, שפירושו חצוצרות הוא שתי חצאי צורות, וזהו"ע אדם, ד"ם הם דיבור ומעשה⁵ שזהו ענין האדם למטה, אבל עדיין אינו אדם שלם, ונעשה שלם רק ע"י שמתחבר עם האל"ף אלופו של עולם. ואיך נעשה זה (ווי קומט דאס פאר), מבאר ע"ז שעשה הקב"ה צמצומים הרבה בכמה עולמות, (ומסביר) שמגיע עד שנמשך עד האדם, כדי שיעשה האדם אחדות עם הקב"ה. ומזה מובן, שהצמצומים רבים הם ענין העלם אחר העלם, אבל תכלית הכוונה אינו שישארו הצמצומים וההעלמות, כ"א שיבואו וימשכו למטה למקום שהאדם נמצא, ובאופן שיפעלו גם על הד"ם, שיתחברו עם הא', עם הקב"ה, וביחד יהי' אז לא חצאי צורות, אלא יהי' אדם. וצריך לפעול כ"כ (כמו שממשיך ברמזי תורה), שהאדם צריך לפרוש א"ע מכל הגשמיות שלו, ויעלה מלמטלמ"ע, עד שמתאחד עם הקב"ה, שמזה נראה שהלמעלה עד אין קץ אין ענינו שהוא העלם שאינו שייך להמקום שבו מתעלם, אלא שנעשה התאחדות והוא באופן פנימי עד שהאדם (שובר) פורש א"ע מכל הגשמיות ועולה למעלה ונתאחד עם הקב"ה. וזהו ענין אוא"ס למעלה עד אין קץ, וכמו שמביא אח"כ בהמאמר מ"ש בע"ח דמקודם הי' אוא"ס ממלא כל החלל, שאוא"ס הי' בגילוי, ו(לכן) ולא הי' מקום למציאות העולמות, ובזה הי' הצמצום. (וע"ד הנ"ל מהה"מ). ועי"ז באים לעוד ענין, שהרי הענין דאוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית ישנו כמו שהוא בשרשו בעצמות, ששם הו"ע היכולת, אבל שם אא"ל מ"ש בע"ח שהי' ממלא כל המציאות, ואח"כ נעשה צמצום, כי זה אא"ל במאור כ"א באור. וכמו שמבאר אדמוה"ז בארוכה בתו"א⁶ בכ"מ בלקו"ת⁷, שצמצום אא"ל ח"ו במאור כ"א באור, דכיון שבאור שייך לומר התפשטות, שייך לומר בו ג"כ צמצום. ולכן ענין זה דכשצמצם אורו נשאר מקום חלל וריקם ופנוי, ה"ז רק בעקר האור, שבאור זה שמקודם הי' בגילוי וממלא את מקום החלל באופן שלא הי' מקום למציאות העולמות (מצד רוב הבהירות כלשון המגיד שם), הנה אח"כ הוא באופן דהעלם. אבל המאור הוא בגילוי גם אחה"צ ובכל מקום, כמבואר בתו"א⁶ שזהו מה ששם שמים שגור בפי כל אפילו בפי נשים ותינוקות, דכוונתם באומרם שם שמים ה"ה לעצמות המאור, שזהו מה שהמאור נמצא בכ"מ, וענין הצמצום הוא רק באור, שתמורת זה שהי' בגילוי הרי אח"כ הוא בהעלם.

(ד) וממשיך בהמאמר בביאור הענין, דכיון שהוא אוא"ס באמיתית ובמילא אא"ל בו שום תוארים ושום הגבלות, ע"כ מוכרח לומר שיש אור הגבול

(3) מה, ד ואילך.

(4) י, ב.

(5) ראה רשימות הצ"צ לתהלים – נעתקה בהוספות לאו"ת סי' סו.

(6) יד, ב.

(7) נצבים מט, סע"א ואילך.

ואור הבל"ג, היינו בחי' אור הנותן מקום למציאות, וגם אור כזה שכשהוא בגילוי אין נותן מקום לעולמות. וזהו שמביא בהמאמר מעבה"ק, שאוא"ס הוא שלימותא דכולא, וכשם שיש לו כח בבל"ג כך יש לו כח בגבול, דאל"כ אתה מחסר שלימותו. ואעפ"כ לא הי' מקום למציאות העולמות, דכשאר הבל"ג הוא בגילוי אין נרגש אור הגבול, דהגם שבאמת ישנו אור הגבול, מ"מ אינו נרגש, ומה שנרגש הוא רק אור הבל"ג, ולכן לא הי' מקום למציאות העולמות (כנ"ל מע"ח). ובזה הי' הצמצום, וכאופן שצמצם אורו לגמרי, אשר לכן נקרא מקום חלל ריקן ופנוי, שבערך האור שהי' בגילוי נעשה המקום פנוי מזה וריקן וחלל, ואח"כ המשיך קו קצר ודק, שמזה נעשה בריאת ומציאות העולמות. ובזה מתרצים מ"ש אני ה' לא שנית, וכן (כמובא במאמר זה) אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם, ולכאן יש שינוי גדול ביותר, ענין הצמצום, ואח"כ בריאת העולמות, עד (כמובא לעיל בהמאמר) למטה מטה עד אין תכלית. וכמו שמבאר בארוכה בשער היחוד⁸, דלכאורה אינו מובן איך אומרים לא שנית, דהרי כשיש שינוי אפי' במל' דעשי', הרי מלכותך מלכות כל עולמים, שמלכותך שלפנה"צ זהו מלכות כל עולמים, גם עולם הכי תחתון, וא"כ כשיש שינוי במלכות דעשי' הרי זה גופא פועל שינוי לכאורה במלכותך (שלפנה"צ), ואיך אומרים אני הוי' לא שנית. ומתרץ דמכיון שאנו אומרים שהי' צמצום, אשר בזה שוללים אנו את הענין דעילה ועלול, לכן אין זה פועל שינוי. דהנה, בעו"ע הרי העלול הוא ממהות העילה, ובמילא כשיש שינוי בהעלול נעשה שינוי במהות העילה, ועוד יותר הוא כשאומרים הל' שפע, דזהו הדיוק במה שמשתמשים בהלשון אור שהוא לשלול את הענין דשפע, (כמבואר בהמאמר להבין מ"ש אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית) שכשיש שינוי בהשפע נעשה שינוי גם בהמשפיע. וכאן הרי אומרים שהי' ענין הצמצום, ובפרט צמצום הראשון, שהי' סילוק ודילוג, שנעשה חלל ריקן ומקום פנוי (ולא באופן של עו"ע), ואח"כ נמשך רק קו קצר ודק, וגם בהדרגא שלפנ"ז הרי הי' הצמצום רק באור והארה (ולא בענין דשפע), אשר מזה מובן איך שאין זה פועל שום שינוי באני, בהעצמות.

ואח"כ מבאר יותר בשעה"י שם, שגם בהאור אין פועל שום שינוי דהגם שבאור הי' הצמצום, וגם אור הנמשך הוא קו קצר ודק, שמזה שהוא קצר ודק מובן שנמשך באופן של קצר, שגם זה הוא צמצום, נוסף לזה שמתחלה נמשך ע"י הצמצום, אעפ"כ אומרים לא שנית גם על האור. וכמ"ש אדמו"ר הצ"צ במצות האמנת אלקות⁹, ומביא ג"כ מ"ש במ"א כביאור על מ"ש באוצ"ח¹⁰, שגם באור אין שום שינוי. ומובא¹¹ הדוגמא לזה ממה שהי' נשמה דאצי', ומענין הנבואה, דב' ענינים אלו (משה ונבואה) הם בחי' אצי' ובריאה, הרי הגם שאמרו¹² משחרב ביהמ"ק בטלה נבואה, אין הפי' שיש שינוי בהנבואה, דגם עתה יש ענין הנבואה. ורק שחסר מקבל, ועד"ז אילו הי' נמצא משה רבינו עתה הי' גם עתה נשמה דאצילות בגלוי ע"ד

(8) פ"ט.

(9) פ"ו (נא, ב).

(10) לקו"ת ויקרא הוספות נג, סע"ג ואילך.

(11) לקו"ת נצבים מט, ב.

(12) ב"ב יב, א.

שהי' אז. וא"כ הרי אין השינוי בהאור, אלא שאין מקבל לקבלו. ועד"ז הוא מ"ש במצות האמנת אלקות¹³, בדוגמת רב המשפיע שכל לתלמידו, ששכל הרב הוא שלא בערך לשכל והבנת התלמיד, וכדי שיהי' אצלו שכל בערך התלמיד, צריך לסלק שכלו לגמרי ואח"כ הוא ממציא שכל בערך התלמיד. הנה אפילו כשמסלק שכלו, אין הפי' שאז אין שכל אצלו, אלא שיש אצלו השכל כמקודם, ורק שאין זה שייך להמקבל. דבנוגע להקישור שיש בין המקבל להרב, אין שייך זה שהרב הוא בעל שכל כמקודם, כ"א מה דכשהוא צריך להמשיך ולגלות שכל לתלמידו, הנה בזה אין שכל הרב בגלוי, גם לא שכל להגבולי שבו, היינו השכל שבערך התלמיד כמו שהוא בהרב בגלוי ביחד עם השכל שהוא מצד הרב. אשר זה נותן הבנה איך שגם מצד האור לא שניתי שהרי השינוי אינו בהאור, כ"א מה שחסר מקבל שיהי' בערך לקבל אור הנבואה או ענין אצילות שיהי' בגלוי ע"ד כשהי' משה בזמנו ונביאים בזמנם.

והנה במאמר בעל ההילולא מבאר עוד יותר, שאפי' מצד הצמצום ג"כ לא שניתי. ומבאר את זה ע"י משל ודוגמא מרב שמלמד ומגלה שכל לתלמידו, דחפצו הוא שיהי' נטיעותיו כמותו, (היינו שתכלית הרב הוא שיהי' התלמיד סוכ"ס כמו הרב), אמנם כדי שיוכל המקבל להכיל את ההשפעה (ויבא להיות כמו הרב), צ"ל צמצום שכל הרב לגמרי, סילוק וצמצום הראשון, ואח"כ צ"ל המשכת קו קצר ודק, שכל שבערך התלמיד, וגם שכל זה צריך שיומשך לא כמו שהוא בהרב עצמו, אלא באופן של קצר ודק, כדי שיתקבל אצל התלמיד, ואז יתמלא סו"ס כוונת הרב שיהי' נטיעותיו כמותו, כמו הרב. וא"כ הרי לא זו בלבד שמצד האור אין שינוי, שהרי האור הוא בגלוי ורק שאי"ז שייך להתלמיד, אלא אפילו מצד הצמצום עצמו כיון שכל ענינו הוא כדי שיהי' נטיעותיו כמותו, היינו שהתלמיד יהי' כמו הרב, שיקח גם את הבל"ג של הרב, והרי הדרך לזה הוא הצמצום, א"כ הרי בשעת הצמצום יש בהצמצום מה שהרב הוא בלי גבולי, אלא דבכדי שגם התלמיד יהי' כן, בלי גבולי, צריכים לענינים אלו (צמצום), וא"כ אין זה שינוי אמיתי ורק שלהתלמיד נראה כן, אבל הרב רואה כבר בהצמצום והשינוי איך שע"ז נעשה הענין דנטיעותיו כמותו, אלא שמקודם הוא בכח והתחלה ואח"כ בא לפועל.

ה) והנה מצד כל עניני הצמצום, הן אמת שלא שניתי, אעפ"כ בנוגע להגילוי הוא בהעלם אחר העלם, וכנ"ל מתורת הבעש"ט שנתלבש בהאותיות מאל"ף עד תי"ו עד שנעשה חושך ובוהו. וזהו שממשיך בהמאמר, דאע"פ שיודעים שבכל ענין יש הדבר המחי' אותו, שזה יודע כל אחד, אעפ"כ יכול להיות כאלו שטועים ואינם יודעים ומרגישים שהחיות שלהם הוא אלקות, ועד שאפשר לבוא לההיפך, וכלשון המאמר שאומר כחי ועוצם ידי ועוד יותר שאומר לי יאורי ואני עשיתני. דהנה לכאור' ע"י התבוננות היו צריכים לבוא לידי הכרח אשר בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש בהמשך מים רבים¹⁴, (שזהו מהמאמרים שחזר כמה פעמים) ובכ"מ¹⁵, שכל מציאות למטה הוא מורכב מד'

(13) פ"ד (במהד"ת).

(14) תרל"ו – פקנ"ט ואילך.

(15) סה"מ תרכ"ט ע' קמט ואילך.

יסודות, שז"ע חיבור היסודות, ובאם יהי פירוד היסודות לא תשאר מציאות, וא"כ מציאותם הוא ע"י כח המרכיב ומקשר ומיחד היסודות, שכח המרכיב הזה הו"ע שלמעלה מהד' יסודות, ועאכו"כ שאילו ניתנה רשות לעין לראות היו רואים איך שדברך הוי' לעולם נצב בשמים, שזה עושה ומקיים השמים וארץ וכל אשר בהם, שלזה באים ע"י התבוננות כמבואר בארוכה ואעפ"כ הוא בהעלם אחר העלם, עד שאפשר להיות מזה גם ענין הפכי, וכנ"ל בענין דחושך על פני תהום וכו', וגם עד שאומר לי יאורי ואני עשיתני, שזהו ענין העלם אחר העלם, שהו"ע למעלה מעלה עד אין קץ.

(ו) והנה ע"ד המבואר לעיל באוא"ס למטה עד אין תכלית, שהוא נמצא גם למטה מטה באופן של אוא"ס, עד"ו הוא ג"כ בענין למעלה מעלה עד אין קץ היינו בעילוי אחר עילוי עד אין קץ עד שהוא העלם כ"כ שאומר כחי ועוצם ידי, לי יאורי ואני עשיתני, וגם שם הוא באופן של אוא"ס, ורק שהוא באופן של העלם אחר העלם. וזהו מה שממשיך בהמאמר אכן אתה א-ל מסתתר, שכמו שא-ל, שענינו חסד א-ל כל היום — ענין הגילוי, באופן דלמטה מטה עד אין תכלית, הוא מהבחי' דאתה, עד"ו מה שאלקות מסתתר — הענין דהעלם אחר העלם, הוא ג"כ בא מבחי' אתה, דדוקא מאוא"ס יכול להיות הענין דלמעלה מעלה עד אין קץ, הענין דהעלם אחר העלם. וכמבואר בארוכה בהמשך תרס"ו¹⁶ ותרע"ב¹⁷ (ובכ"מ) מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, דכמו שכח הבל"ג הוא מבל"ג האמיתי, כמו"כ כח המגביל, ולמטה מזה כח הגבול, נלקח ג"כ דוקא מבלי גבול האמיתי, והראי' לזה דהרי א"א להגביל כח (הבל"ג) רק ע"י ענין שלמעלה ממנו, שמזה הנה אדרבה — מוכרח לומר עוד יותר, שבבחי' אתה גופא הנה כח הגבול (הענין דמסתתר) הוא למעלה יותר מאל-גילוי) שהמסתתר הוא למע' בהאתה מהאל-ל. ומביא דוגמאות ומשלים לזה כמו שהוא למטה מן הצמצום, בעולמות דלמטה, בכלים דבי"ע, וגם למעלה מזה בכלים דאצילות, עד לפני הצמצום, עד בעצמות ששם הו"ע היכולת, היכולת להאיר והיכולת שלא להאיר, ששם הוא בשוה, ומזה בא לענין אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. וז"ע אכן אתה א-ל מסתתר, עד שבא במסתתר בפועל עד לעולמות קליפין (כמבואר בתורת הבעש"ט הנ"ל), ענין זה בעבודת האדם הוא מה שאומר כחי ועוצם ידי, ולי יאורי ואני עשיתני, וזהו מה שנת"ל שב' הענינים הם באוא"ס שאור א"ס הוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, אלא שהענין דלמטה עד אין תכלית נמשך מכח הממשיך וכח המאיר, והענין דלמעלה עד אין קץ הוא בהעלם אחר העלם והכח שלא להאיר, ולהעלים ולצמצם.

(ז) והנה הבחי' דלמעלה מעלה עד אין קץ — העלם אחר העלם, הו"ע האוצר שגם הוא בהעלם. אמנם בכדי לנצח המלחמה, נותנים לא רק הבחי' דלמטה עד אין תכלית, אלא שגם מבזבזים האוצרות, שז"ע למעלה עד אין קץ, ועי"ז מנצחים אנשי הצבא את המלחמה. ואף על פי שנותנים האוצר לפקדי החיל מ"מ הכוונה היא

(16) ד"ה אדם כי יקריב.

(17) פ"ב. פקנ"ג.

שעל ידם יבוא לאנשי הצבא, שהם מנצחים המלחמה בפועל, שלכן נקראים בשם צבאות הוי'. וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, דכמו שביצי"מ כתיב¹⁸ דיצאו מארץ מצרים על צבאותם, ואז נקראו ישראל בשם צבאות הוי', כמו"כ אראנו נפלאות בביאת משיח צדקנו, ע"י העבודה במשך זמן הגלות, והיציאה למלחמה עם האוצר של יר"ש, שע"ז לוקחים האוצרות שלמעלה ומנצחים את המלחמה, ובני ישראל יוצאים ביד רמה¹⁹ ע"י משיח צדקנו בקרוב בימינו.

(18) בא יב, נא.

(19) בשלח יד, ח.

